

PRAVIDLA A POŽADAVKY PRO ZPRACOVÁNÍ BAKALÁŘSKÝCH / DIPLOMOVÝCH PRACÍ NA KPES PF JU

OBSAH

1. Úvod
2. Požadavky na strukturu bakalářské/diplomové práce
3. Základní formální požadavky na bakalářské/diplomové práce
4. Požadavky na obsahovou stránku jednotlivých statí kvalifikační práce
 - 4.1 *Abstrakt a klíčová slova*
 - 4.2 *Úvod*
 - 4.3 *Teoretická část*
 - 4.4 *Cíl/e práce a hypotézy/výzkumné otázky*
 - 4.5 *Operacionalizace pojmů použitých v cíli práce (popř. v dílčích cílech), hypotézách a výzkumných otázkách*
 - 4.6 *Metodologická část práce*
 - 4.7 *Výsledky*
 - 4.8 *Diskuze*
 - 4.9 *Závěr*
 - 4.10 *Seznam informačních zdrojů*
5. Etické zásady zpracování kvalifikační práce
 - 5.1 *Publikační etika*
 - 5.2 *Etika výzkumu*
6. Zdroje dalších informací
7. Příloha

Následující text je kompletací požadavků na obsahovou a formální stránku kvalifikačních prací katedry speciální pedagogiky PF JU. Pravidla jsou určena pro všechny studenty bakalářského a magisterského studijního programu, včetně akademických pracovníků, kteří jsou pověřeni tyto práce vést či hodnotit.

1. Úvod

Zpracováním bakalářské/diplomové práce má student prokázat schopnost samostatně využívat teoretické, praktické a metodologické kompetence získané během studia a aplikovat je při řešení konkrétního úkolu/problému v rámci oboru speciální pedagogika. Zpracování bakalářské/diplomové práce a jejich obhajoba jsou nedílnou součástí bakalářských a magisterských státních závěrečných zkoušek. Zpracováním kvalifikační práce student/ka prokazuje, že jsou schopni shromáždit a následně analyzovat aktuální

poznání zvoleného tématu a přinést k němu nový (vlastní/autentický) pohled či přístup. Vytvoření odborného textu tedy není „pouhým“ shromážděním dosavadního vědění sledovaného tématu, ale vždy osobitá analytická činnost s vlastním přínosem.

Bakalářskou/diplomovou práci je možno zpracovat jako:

- kvalifikační práci teoretického charakteru
- kvalifikační práci výzkumného charakteru

Kvalifikační práci teoretického charakteru lze vypracovat v případě, že zkoumaný jev/téma dosud nebyly souhrnným způsobem zpracovány, byly zpracovány nedostatečně, jejich zpracování je zastaralé, omezeně dostupné nebo k dispozici pouze v cizojazyčné literatuře, respektive v případě, že student/ka může ve své práci podat na zkoumanou problematiku nový pohled, případně zvolené téma může kreativně v rámci níže uvedených variant uchopit.

Kvalifikační práce teoretického charakteru jsou například:

Komparativní/srovnávací studie (např. srovnání kurikulárních dokumentů vzdělávacího systému ČR a Rakouska).

Analýzy trendů (např. vývoj metodických přístupů ke vzdělávání žáků se sluchovým postižením).

Historické studie, (např. vliv myšlenek a díla Františka Bakuleho na vzdělávací systém ČR).

Návrh a demonstrace (např. tvorba vzdělávacích a výchovných programů, návrh instrukčních, metodických a didaktických materiálů (např. návrh kurikula rozvoje grafomotorické oblasti předškolních dětí).

Meta-analýza (analytická práce s výstupy již realizovaných výzkumů).

Kvalifikační práce výzkumného charakteru

Výzkumnou kvalifikační práci je možné zpracovat přístupem kvantitativním, kvalitativním či přístupem, který zahrnuje obě výzkumné strategie (tj. smíšený výzkum). Vždy v souladu s metodologickými pravidly pro daný typ výzkumného šetření.

2. Požadavky na strukturu bakalářské/diplomové práce

Pořadí jednotlivých částí práce:

- [Titulní list](#)
- [Čestné prohlášení](#)
- Poděkování
- Abstrakt s klíčovými slovy v českém jazyce
- Abstrakt s klíčovými slovy v anglickém jazyce
- Obsah (první číslovaná strana, ale není číslem jedna, číslo strany obsahu závisí na délce Abstraktu)
- Vlastní text práce
- Seznam odborných zdrojů
- Seznam příloh (přílohová část se již nečísluje, tedy není započítávána do celkového rozsahu práce)
- Seznam obrázků (příp. tabulek či grafů, pokud jsou v práci obsaženy)
- Seznam zkratk (pokud jsou v práci obsaženy)

Pořadí je nutné dodržet.

3. Základní formální požadavky na bakalářské/diplomové práce

Doporučený rozsah práce je přibližně 40-60 normostran BP a 60-90 normostran DP.

Okraje 2,5 cm zprava, 3,5 cm zleva (jednostranný tisk), nahoře a dole 2,5 cm. Výrazné překročení či podkročení doporučeného rozsahu kvalifikační práce musí být student/ka schopen/a obhájit/relevantně zdůvodnit při obhajobě kvalifikační práce.

Číslování stran: strany jsou započítávány od titulní strany, u úvodních stran se číslo neuvádí, první číslo je uvedeno až u obsahu práce, obvykle (v závislosti na délce abstraktu) je to číslo 6; strany se číslují v zápatí uprostřed.

Velikost písma je 12 b., řádkování 1,5, typ písma je Times New Roman.

Názvy kapitol tučně, velikostí 14 b., podkapitoly kurzivou a tučně, velikost 12 b. Názvy kapitol se zarovnávají vlevo (bez odsazení), vlastní text zarovnan do bloku.

Text musí být napsán v českém jazyce, stylisticky a gramaticky v souladu s pravidly českého pravopisu. S ohledem na formální i stylistická specifika odborného textu je doporučeno vyjádření v 1. os. jednotného čísla nahrazovat autorským plurálem či

trpným rodem (zvolenou formu je přínosné sjednotit v celém textu).

Mezi odstavce je nutné vložit mezeru o velikosti 10 bodů a již je neodsazovat; nebo odstavce odsazovat (odsazení 1. řádku o 0,8 cm), ale již neoddělovat mezerou.

Tabulky, grafy a obrázky musí být číslovány. Číslo a název tabulky (krátký a výstižný) se uvádí nad tabulkou, zdroj pod tabulkou; číslo a název obrázku (krátký a výstižný) pod obrázkem. Detailní popisy tabulek, grafů a obrázků je třeba uvádět v textu. Na každou tabulku a obrázek musí být v textu odkaz (obr. 1, tab. 1). Pokud má práce přílohovou část, na každou přílohu musí být v textu na odpovídajícím místě řádně odkázáno (např. viz příloha č. 1). Strany příloh nejsou číslovány, nejsou započítávány do celkového rozsahu práce. Při využívání zkratk je nutné zkratku systematicky zavést, tj. v prvním místě užití je nejprve uvedeno plné znění a následně je zavedena zkratka, příklad: žák se speciálními vzdělávacími potřebami (dále jen žák se SVP).

4. Požadavky na obsahovou stránku jednotlivých statí kvalifikační práce

4.1 Abstrakt a klíčová slova

Součástí bakalářské/diplomové práce je český a anglický abstrakt, jehož smyslem je v rozsahu 200-250 slov stručně uvést:

- Cíl práce (musí být uveden vždy, nezbytné je dodržet jednotnou formulaci v celém textu BP/DP).
- Způsob dosažení cíle (zvolené postupy/metody, které vedly k naplnění cíle).
- Přínosy práce (vlastní příspěvek k řešenému tématu, využitelnost).
- Stručná formulace závěrů, výsledků.

Klíčová slova: uvést česky a anglicky, doporučený rozsah 5-10 slov.

4.2 Úvod

V úvodu student/ka zejména shrne aktuálnost a potřebnost řešení tématu, nastíní, proč si danou problematiku zvolil/a a objasní svou motivaci ke zvolenému tématu. V krátkosti poukáže na současný stav poznání zvoleného problému, uvede/formuluje cíl/e práce a nastíní strukturu jejího zpracování. Vlastní text BP/DP student/ka zpracovává v následující struktuře.

4.3 Teoretická část

V teoretické části student/ka zpracuje aktuální a relevantní poznatky o řešené problematice načerpané z aktuálních odborných informačních zdrojů, provede jejich analýzu, případně syntézu, na níž naváže v praktické/výzkumné části. Teoretická část kvalifikační práce musí mít jasnou a úzkou návaznost na praktickou/výzkumnou část práce. Každá z kapitol (tam, kde to není zcela zřejmé) by měla mít v úvodu formulované cíle kapitoly vzhledem k tématu práce a tam, kde to lze, na konci jasně formulované závěry. Celkový doporučený rozsah teoretické části je 1/3 z celkového rozsahu započítatelných stran. Ke zpracování teoretických východisek student/ka využije min. 30/BP a 50/DP odborných zdrojů (konkretizace informací k odborným zdrojům v podkapitole [4.10 Seznam informačních zdrojů](#)). V uvedeném počtu bude zahrnuto min. 5/BP a 10/DP cizojazyčných odborných zdrojů. Doporučeno je využít odborné texty zveřejněné v databázových časopisech (např. databáze Medline, Embase, Web of Science, Web of Knowledge, Scopus aj.). V celém textu kvalifikační práce (nejen v teoretické části práce) musí být využito jednotného citačního aparátu (viz kapitola [5. Etické zásady zpracování kvalifikační práce](#)). V celé práci musí být dodržováno kritérium přehlednosti, srozumitelnosti a obsahové správnosti prezentovaných sdělení. Těmto základním kritériím musí být podřízena též jazyková i formální stránka textu. Student/ka pracuje s odbornými zdroji komparativním (srovnávacím) způsobem. Tj. k definování souvisejících pojmů, výčtů, klasifikací apod. využívá vždy více odborných zdrojů. Není přípustné zpracování kapitoly či podkapitoly z jednoho odborného zdroje.

4.4 Cíl/e práce a hypotézy/výzkumné otázky

(Poznámka: Zda formulujeme hypotézy, nebo výzkumné otázky, příp. oboje je poplatné zvolené výzkumné strategii).

Cíl/e práce musí korelovat s tématem práce, výzkumným problémem, výzkumnými otázkami (v případě kvalitativního přístupu), hypotézami (v případě kvantitativního přístupu) a zvolenou metodologií (tj. postupy, jakým bude cíl naplněn). Cíle výzkumu společně s výzkumnými otázkami (příp. hypotézami) představují pomyslný kompas, který určuje obsahovou podobu teoretické i praktické části práce. Jeho formulace musí být obsahově i stylisticky shodná ve všech částech textu. Formulace cíle má oznamovací charakter, stylistiku podřizujeme kritériím srozumitelnosti a výstižnosti sdělení. Obsahové sdělení celého záměru kvalifikační práce se jednoznačně formuluje

v cíli/cílech kvalifikační práce. Z formulace cíle musí být zjevné čím se student/ka v práci zabývá, jakým způsobem a k čemu chce dospět.

4.5 Operacionalizace pojmů použitých v cíli práce (popř. v dílčích cílech), hypotézách a výzkumných otázkách

V případě kvantitativních výzkumů je nezbytné provést operacionalizaci pojmů užitých v cíli (dílčích cílech, a hypotézách).

Obsahové jasné vymezení/definování užitých pojmů má vést k eliminaci příp. minimalizaci dvojznačnosti chápání/výkladů použitých pojmů. Přínosné je provést operacionalizaci pojmů i v případě kvalitativního přístupu.

4.6 Metodologická část práce

Report o tom, jaké metody byly použity k naplnění cíle (příp. hypotéz či výzkumných otázek). Po stanovení cílů a formulaci hypotéz (příp. výzkumných otázek) se v této části kvalifikační práce stanoví/zdůvodní zvolená metoda zkoumání a popíše se podrobně metodický postup. Student/ka v této části popíše způsob výběru zkoumaného souboru, popř. jeho velikost. Dále bude věnovat pozornost použitým technikám sběru dat, způsobům zpracování/vyhodnocení sebraných dat. Nedílnou součástí této statě je i podrobný a transparentní popis realizace výzkumu (příp. způsob naplňování cílů), dále etiky výzkumu včetně odkazů na informované souhlasy v přílohové části práce. Popis metodologie bude zařazen i u prací teoretického charakteru. V tomto případě student/ka srozumitelně a transparentně popíše a představí postupy, které byly využity k naplnění stanovených cílů. Nedílnou součástí v případě tvorby např. vzdělávacích a výchovných programů, návrhů instrukčních, metodických a didaktických materiálů je provedení evaluace a její objektivní vyhodnocení.

4.7 Výsledky

V této kapitole student/ka shrne výsledky své práce, jejichž prezentaci podpoří přehledným zpracováním tabulek, grafů (převážně v případě kvantitativních přístupů) či schémat apod. (v případě kvalitativních přístupů). Nepřípustné je zde prosté kopírování tabulek a grafů generovaných statistickým softwarem bez přiměřeného komentáře studenta/ky. Autor/ka kvalifikační práce vybírá k prezentaci jen výsledky relevantní vzhledem k cílům, hypotézám či výzkumným otázkám práce a odpovídajícím způsobem je komentuje. Tabulky a grafy obsahují vždy komentář.

4.8 Diskuze

V diskuzi student/ka nejen shrne hlavní výsledky, ale snaží se je také zasadit do kontextu dostupných publikovaných poznatků o dané problematice. Diskuze je místem pro komentář výsledků (např. proč je výsledek takový, jaký je, proč se výsledek liší od výsledků publikovaných jiným autorem, popř. že je ve shodě apod.). Student/ka musí v této části vyjádřit vlastní argumentačně podpořený názor či návrh řešení problému tak, aby bylo patrné, že je schopen/a aplikovat poznatky získané studiem. Na základě analýzy výsledků práce pak student/ka potvrdí či vyvrátí hypotézu či hypotézy, případně odpoví na vymezené výzkumné otázky, či objektivně zhodnotí praktické výstupy práce. Na základě zjištěných skutečností z vlastního výzkumu či vlastní tvorby student/ka formuluje závěry, případně vlastní návrh řešení daného problému. Kapitulu Diskuze je nutné zpracovat vždy, a to v minimálním rozsahu dvou normostran.

4.9 Závěr

Závěr obvykle obsahuje krátkou zprávu o zkoumané problematice, cílech a hypotézách práce a hlavních výsledcích výzkumu. Student/ka zde nastíní možná řešení problémů do budoucna, zdůrazní nezodpovězené otázky, které zaslouží další zkoumání, popř. uvede vlastní návrhy řešení nebo doporučení pro praxi.

4.10 Seznam informačních zdrojů

Závěrečná práce musí vždy obsahovat seznam všech informačních zdrojů, které student/ka ve své práci využil/a. Do přehledu pramenů nesmí být zahrnuty zdroje, z nichž student/ka v textu necituje. Jako prameny lze použít odborné monografie, učebnice, články publikované v odborných periodících nebo sbornících, výzkumné zprávy, disertační či habilitační práce, odborné encyklopedie či slovníky, právní předpisy (zákony, vyhlášky, nařízení vlády apod.), ročenky, statistiky, výjimečně jiné diplomové práce, koncepční a strategické dokumenty, kurikulární dokumenty a další. V závěrečné práci lze využívat pouze primární informační zdroje, sekundární citace jsou možné pouze ve výjimečných a odůvodněných případech. Citovat neověřené (nerecenzované a neodborné) internetové zdroje je v kvalifikační práci nepřípustné (např. populárně naučné články publikované na internetu, diskusní kluby a chaty, nerecenzované internetové encyklopedie apod.). Seznam literatury se uvádí v abecedním setřídění podle příjmení prvního autora, pokud se autor opakuje, pak podle příjmení druhého autora atd., v případě stejných autorů podle roku vydání. Seznam literatury je přínosné očíslovat a členit (formálně zpřehlednit) například na tištěné a

elektronické zdroje.

5. Etické zásady zpracování kvalifikační práce

Zpracování kvalifikační práce má dvě etické roviny, první je publikační a druhá výzkumná.

5.1 Publikační etika

Dodržení publikační etiky vyžaduje vždy podat úplné a konzistentní informace o všech využitých zdrojích a jasně odlišit vlastní myšlenky, formulace, data a údaje od převzatých a co nejpřesněji reprodukovat použité texty. Povinnost odkazu se vztahuje ke všem faktickým informacím, s výjimkou všeobecně známých faktů. Převzaté myšlenky uvádíme dvojitým způsobem. V prvním případě jde o doslovnou citaci, v druhém o parafrázi. V druhém případě musíme zachovat původní obsahový smysl sdělení. Obdobně je nutné uvádět zdroje u převzatých obrázků, grafů, tabulek nebo schémat apod. Za původnost práce a dodržování citační etiky a přesné citování ručí student/ka. V případě porušení pravidel citační etiky, vnitřních norem JU a „Autorského zákona“ (zákon č. 121/2000 sb. v plat. znění) nebude práce připuštěna k obhajobě. Uvedená pravidla se týkají tištěné i elektronické formy informací (tj. např. informací z webových stránek).

Formální podoba citace by měla být co nejpřesnější, nelze vynechávat povinné údaje, pokud jsou v dokumentu dostupné. Doporučuje se uvádět i nepovinné údaje, jsou-li pro identifikaci citovaného dokumentu důležité. Podoba citací musí být jednotná v celé kvalifikační práci včetně stylu, formátu a interpunkce (viz obsah kurzu odborné zdroje a citace Akademické knihovny JU). Povinný způsob citování v BP i DP je tzv. Harvardský systém, který je součástí platné citační normy ČSN ISO 690. V textu se na zdroje odkazuje vždy příjmením autora a rokem vydání. V případě přímé citace se doplní i číslo strany (viz příklady v studijním materiálu, případně v materiálech uvedených v kapitole [6. Zdroje dalších informací](#)).

5.2 Etika výzkumu

Základními principy etiky výzkumu jsou důvěrnost, poučený souhlas účastníků výzkumu a zpřístupnění práce účastníkům výzkumu. Student/ka při zpracování kvalifikační práce výše uvedená pravidla plně respektuje a etické aspekty transparentně v textu kvalifikační práce popíše. Poučený souhlas a závazky mlčenlivosti student/ka dokládá zařazením formuláře (příp. formulářů) informovaného souhlasu do přílohy

části práce (viz vzor informovaného souhlasu v kapitole [7. Příloha.](#)). Do přílohové části student/ka zařadí pouze prázdný formulář, který student/ka používal/a při ošetření etické stránky zpracování kvalifikační práce. Originály zůstávají v osobní archivaci studenta/ky.

6. Zdroje dalších informací

VEBER, Tomáš a Petr BAUMAN, 2020. *Metodická pomůcka ke zpracování závěrečných prací: doporučení k prevenci plagiátorství a jiného neetického jednání při zpracování závěrečných prací.* České Budějovice: Nakladatelství Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. ISBN 978-80-7394-827-6. Dostupné z:

<https://publi.cz/download/publication/546?online=1>

<https://www.akademickaetika.cz/prirucka-pro-studenty/>

<https://www.lib.jcu.cz/cz/nase-sluzby/informacni-vzdelavani>

7. Příloha

Příklad informovaného souhlasu

Informovaný souhlas

Vážená paní, vážený pane,

obracím se na Vás s prosbou o spolupráci. V současné době vypracovávám závěrečnou práci, v rámci které provádím výzkum, jehož cílem je(je třeba vysvětlit cíle, popsat předmět výzkumu a výzkumné metody, takovým způsobem, aby to bylo srozumitelné i pro laika, včetně popisu průběhu a délky testování). Z účasti na výzkumu pro Vás vyplývají tyto výhody či rizika.....(uveďte výčet a poučení o všech výhodách a rizicích – srozumitelně pro laika).

Prohlášení

Prohlašuji, že souhlasím s účastí na výše uvedeném výzkumu. Student/ka mě informoval/a o podstatě výzkumu a seznámil/a mě s cíli, metodami a postupy, které budou při výzkumu používány, stejně jako s výhodami a riziky, které pro mě z účasti na výzkumu vyplývají. Souhlasím s tím, že všechny získané údaje budou anonymně zpracovány a použity pro účely vypracování závěrečné práce studenta/ky.

Měl/a jsem možnost si vše řádně, v klidu a v dostatečně poskytnutém čase zvážit. Měl/a jsem možnost se studenta/ky zeptat na vše pro mě podstatné a potřebné. Na tyto dotazy jsem dostal/a jasnou a srozumitelnou odpověď.

Prohlašuji, že beru na vědomí informace obsažené v tomto informovaném souhlasu a souhlasím se zpracováním osobních a citlivých údajů účastníka výzkumu v rozsahu, způsobem a za účelem specifikovaným v tomto informovaném souhlasu.

Tento informovaný souhlas je vyhotoven ve dvou stejnopisech, každý s platností originálu, z nichž jeden obdrží účastník výzkumu (nebo zákonný zástupce) a druhý student/studentka.

Jméno, příjmení a podpis účastníka výzkumu (zákonného zástupce): _____

V _____ dne: _____

Jméno, příjmení a podpis
studenta/studentky: _____
